



Şuşada Azərbaycan ruhu

Əzəli sakinlərinə qovuşan, tarixi şöhrətini özünə qaytaran Zəfər qalamızın mədəniyyəti də dirçəlir

8 noyabr 2020-ci ildə 28 illik iztirabdan, ayrılıqdan, həsrətdən sonra azadlığına qovuşdurulan vətən qibləmiz Şuşanın başındakı duman, çən-çiskin açıldı, Qarabağın büllur sarayının üzərində yenidən Günəş parladı və zərrin şəfəqləri ilə bütün Azərbaycana nur saçmağa başladı. Onilliklərin ardından bu qədim yurdumuzda qələbə, bayram tonqalları çatıldı, düşmənin viranə qoyduğu məscidlərimizdə yenidən namaz qılındı, azan sədaları ucaldı, qurudulan bulaq-lar çağladı, Cıdır düzündə düşmən tapdığı altında qalaraq solan əfsanəvi xarıbülbüllər açıldı.

Azərbaycan xalqının qəlbində özünəməxsus yeri olan Şuşa şəhərinin Prezident İlham Əliyev tərəfindən mədəniyyət paytaxtımız elan edilməsi isə bu diyarın ənənəvi mədəniyyətinin dirçəldilməsi istiqamətində atılan müstəsna addım oldu.

2021-ci il mayın 7-də qəbul edilən bu qərar Şuşa şəhərinin tarixi görkəminin bərpası, əvvəlki şöhrətinin özünə qaytarılması və ənənəvi dolğun mədəni həyatına qovuşması, eləcə də Azərbaycanın çoxəsrlik zəngin mədəniyyətinin, memarlıq və şəhərsalma sənətinin parlaq incisi kimi beynəlxalq aləmdə təbliği məqsədilə imzalandı.

Qədim şəhərin tərəqqisində Ulu Öndər imzası

Şuşa şəhərinin Azərbaycanın mədəniyyət paytaxtı elan edilməsi haqqında Prezidentin sərəncamında vurğulanır ki, Şuşa şəhəri tarixən Azərbaycanın tarixi-mədəni, ictimai-siyasi həyatının mühüm mərkəzlərindən biri olmuşdur: "1977-ci ildə xalqımızın Ümummilli Lideri Heydər Əliyevin təşəbbüsü ilə "Şuşa şəhərinin tarixi hissəsini tarix-memarlıq qoruğu elan etmək haqqında" qərar qəbul edilmişdir. Həmin qərar nəticəsində Şuşada abidələrin qorunması, görkəmli mədəniyyət və incəsənət xadimlərinin xatirələrinin əbədiləşdirilməsi istiqamətində əhəmiyyətli addımlar atılmışdır".

Qədim mədəniyyət beşiyimiz Şuşaya hər zaman zəngin tarixi abidə, eyni zamanda Azərbaycan xalqının qəhrəmanlıq qalası kimi baxan və bunu hər dəfə dilə gətirən Ulu Öndər Heydər Əliyev şəhərin inkişafı, tərəqqisi, burada azərbaycançılıq məfkuresinin rişələnməsi üçün xeyli işlər həyata keçirib.

Ulu Öndərin təşəbbüsü və rəhbərliyi ilə 1970-ci illərdə Şuşa şəhərinin inkişaf etdirilməsi məqsədilə xüsusi qərarlar qəbul edilmişdi. Qərarlara uyğun olaraq, Şuşanın keçmişdə tikilmiş binaları, tarixi abidələri, məscidləri bərpa edilmiş, yeni çoxmərtəbəli yaşayış binaları, böyük mehmanxana, ayrı-ayrı inzibati binalar tikilmişdi. Həmçinin Şuşa mötəbər statusa qaldırılmış və ümumittifaq səviyyəli kurort şəhərinə çevrilmişdi.



Sonradan Ulu Öndər xatirələrində qeyd edirdi ki, o, hələ 1967-ci ildə Şuşada olarkən görkəmli şair Vaqifin məzarını ziyarət etmək istəmiş, lakin məzarı tapa bilməmişdi. Ulu Öndərin göstərişi ilə məzar tapılmış və Heydər Əliyev bərpad halda olan dağılmış məzarı ziyarət etmişdi. Buna görə də 1980-1981-ci ildə Ulu Öndər Heydər Əliyevin göstərişi ilə Vaqifin məzarı üstündə böyük şairin şanına layiq möhtəşəm abidə, türbə ucaldırılmışdı. 1977-ci ildə inşasına başlanan məqbərə Şuşa şəhərinin məşhur yerində - Cıdır düzünə yaxın bir ərəzidə tikilmişdir. Vaqifin möhtəşəm abidəsinin təntənəli açılışı isə 14 yanvar 1982-ci ildə Heydər Əliyevin iştirakı ilə baş tutmuşdur...

1982-ci ildə Ümummilli Lider Heydər Əliyev Şuşaya səfəri zamanı həm də orada Vaqifin məqbərəsi ilə yanaşı, Poeziya Evinin də açılışında və Vaqif Poeziya Günlərində iştirak etmiş və həmin vaxt Vaqif Poeziya Günlərinin keçirilməsi barədə göstəriş vermişdi. Bununla da hər il avqust ayında Vaqif Poeziya Günlərinin keçirilməsi ənənəvi hal almışdı.

1982-ci ilin avqustunda da Şuşaya gələn Ulu Öndər Heydər Əliyevin iştirakı ilə şair Xurşidbanu Natəvanın abidəsinin açılışı həyata keçirilmişdi.

Bütün bu tarixi faktlardan da göründüyü kimi, Şuşa Heydər Əliyev üçün adi şəhər yox, müstəsna əhəmiyyətə malik tarixi, mədəni, mənəvi ruhu azərbaycançılığa köklənmiş müqəddəs yer idi.

Şuşada Zəfər dirçəlişi

Şuşanın inkişafı və dirçəldilməsi Ulu Öndər Heydər Əliyevin layiqli siyasi davamçısı Prezident

İlham Əliyevin də gündəliyində duran ən vacib məsələlərdəndir.

2021-ci il yanvarın 14-də mədəniyyət paytaxtımız Şuşaya yollanan Qarabağın xilaskarı İlham Əliyevin azadlığından sonra bu zəfər qalasına ilk səfərində Xurşidbanu Natəvanın, Üzeyir bəy Hacıbəylinin, Bülbülün güllələnmiş heykəllərini də özü ilə bərabər gətirməsi həm də mədəniyyət

Zəfər qalamız Şuşanın azadlığının ilk ad günündə - 8 noyabr 2021-ci ildə də Müzəffər Ali Baş Komandan yolunu Şuşadan salmışdı. Qələbə günündə Silahlı Qüvvələrimizin Müzəffər Ali Baş Komandanı İlham Əliyev hərbiçilər qarşısında çıxış edərək söylədi ki, hər il işğal dövründə düşmən bizim üçün

rək əvvəlki dolğun mədəni həyatına qovuşmaq yolundadır".

2020-ci il Şuşa qələbəsi təkcə Azərbaycan xalqının deyil, bütün türk dünyasının zəfər rəmzinə çevrildi. Bu baxımdan Qarabağın incisi Şuşanın 2023-cü ildə "Türk dünyasının mədəniyyət paytaxtı" statusunu daşması da təsadüfi olmadı.

Təməli yüz illər əvvəl Pənahəli xan tərəfindən qoyulan tarixi şəhərimiz və mədəniyyət paytaxtımız Şuşa azadlığından sonra beynəlxalq tədbirlərə, konfranslara mütəmadi evsahibliyi edən möhtəşəm ünvan statusu qazanıb.

Dövlətimiz tərəfindən işğaldan azad edilmiş digər ərəzilərində olduğu kimi, Şuşada da geniş bərpa və quruculuq işləri aparılır. Qeyd edək ki, Şuşanın Baş planı hazırlanarkən onun tarixi əzəmətinin qorunması əsas götürülüb. Mədəniyyət paytaxtımızda həyata keçirilən bütün layihələr tarixlə müasirliyin vəhdəti üzərində qurulur.

Şuşada həyata keçirilən bərpa və quruculuq işlərində Heydər Əliyev Fondu birbaşa iştirak edir. Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevanın tapşırığına əsasən, fond azad edilən torpaqlarımızda, o cümlədən Şuşada ermənilər tərəfindən dağıdılan, Azərbaycan xalqının milli sərvəti olan məscidləri, dini, mədəni abidələri, eləcə də bu bölgəmizdə tarixən var olan mədəni ənənələrimizi bərpa edir.

Ötən müddətdə Vaqifin məqbərəsi yenidən qurulub, Yuxarı və Aşağı Gövhər ağa, Saatlı, Məmayı məscidləri bərpa olunub. Mehmandarov məscidi və Mehmandarovun evi bərpa edilib. Şirinsu hamamı əsaslı təmir edilib, Üzeyir bəy Hacıbəylinin ermənilər tərəfindən dağıdılmış evi yenidən qurulub.

Şuşada qısa zaman ərzində aparılan hərtərəfli quruculuq və bərpa işləri sayəsində artıq bu şəhərə də sözün əsl mənasında yenidən can verilib.

Zəfər qalamız, mədəniyyət paytaxtımız Şuşada həyata keçirilən istər tikinti-quruculuq, istərsə də mədəniyyət sahəsində bütün işlər onu göstərir ki, tarixi şəhərimizin şan-şöhrəti özünə qaytarılır.

Ölkəmizdə birinci dəfə hakiyyətdə olduğu illərdə Qarabağın, Şuşanın dirçəldilməsi, milli ruhunun özünə qaytarılması üçün müstəsna işlər həyata keçirən Ulu Öndərin doğum günündə - 10 may 2024-cü ildə Şuşaya ilk köçən sakinlərlə görüşü zamanı Prezident İlham Əliyevin vurğuladığı kimi: "Mən 2020-ci il noyabrın 8-də xalqa müraciətimdə demişdim ki, biz Şuşanı dirçəldəcəyik. Bax, bu gün biz dirçəldilən Şuşanı görürük".

*Yasəmən MUSAYEVA,
"Azərbaycan"*